

VluchtelingenWerk Noord-Nederland Jaarverslag 2013

Voorlezen op de culturele markt in Oude-Pekela

Buiten de boot

Man of vrouw, christen of moslim, blank of zwart, van ver of van nog verder: VluchtelingenWerk Noord-Nederland maakt geen onderscheid. We komen op voor alle asielzoekers en vluchtelingen in Groningen, Fryslân en Drenthe. Toch leverden we in 2013 extra inspanning voor één bijzonder kwetsbare groep: kinderen.

Kinderen van vluchtelingen leven vaak al hun hele leven in onzekerheid. Dagelijks zien ze hun ouders met stress, twijfels en zorgen.

In hun geboorteland ontbrak het aan veiligheid en in ons land is de rust die ze vinden beperkt. Het is hun niet gegund zorgeloos kind te zijn. Onze vrijwilligers zetten zich daarom op alle mogelijke manieren voor deze kinderen in.

Begin 2013 gloorde er hoop voor kinderen die al jaren in Nederland woonden, maar geen recht op een verblijfsvergunning hadden. Het 'Kinderpardon' – waar wij al zo lang voor ijverden – leek uitkomst te bieden.

Tegelijkertijd kregen we de eerste signalen over een zeer strikte uitvoering van het beleid. Je viel als kind buiten de boot als je net even te oud was, als je net te kort in Nederland woonde of als je, op zoek naar veiligheid, ook nog kort naar een ander buitenland was gevlucht.

Terwijl we dit jaarverslag schrijven, is het Pardon bijna voltooid: 675 kinderen en hun familie mogen definitief in ons land blijven wonen. Tegelijk zijn er honderden kinderen die (inderdaad) net weer buiten de boot vallen. We staan dan ook volledig achter de campagne voor een Eerlijk Kinderpardon.

Het politieke klimaat in Nederland is nu voor vluchtelingen iets beter dan onder Rutte-1. Toch blijft er heel veel werk te doen. En welke inspanningen Nederland ook levert, ze vallen in het niet bij de grote vluchtelingenproblematiek in Zuid-Europese landen. Met de Europese verkiezingen in aantocht: vluchtelingenbeleid moet nog veel meer Europees beleid worden. •

Bert Wassink
voorzitter

3

Asiel

4

Integratie

6

VWNN in
getallen

6

Projectbureau

8

Projecten

Inleiding

2013 is voorbij gevlogen! Een goed teken, de organisatie blijft in beweging. 2013 was voor mij ook een inspirerend jaar - het was een uitdaging om het directeursstokje goed over te nemen.

EXTRA WERK

Met name de oorlog in Syrië leverde VluchtelingenWerk Noord-Nederland in 2013 veel extra werk op. De zogenaamde 'Proces Opvang Locatie' (POL) in Ter Apel zit helemaal vol en ook in de azc's nam het aantal bewoners toe. In Bellingwolde en Uithuizen opende het COA dit najaar twee extra azc's.

Deze extra instroom zien we ook terug in de gemeenten. Daar moeten meer statushouders gehuisvest worden, terwijl de sociale huurwoningmarkt op slot dreigt te raken. Statushouders die zo graag aan hun toekomst in Nederland willen beginnen, blijven hierdoor noodgedwongen langer in het azc wonen.

BIJZONDERE AANDACHT

Wat ook opviel was de inzet van onze medewerkers op het gebied van belangenbehartiging. In Groningen nam onze naamsbekendheid sterk toe dankzij POL-RAD - een preventief programma tegen polarisatie en radicalisering. Tijdens de Wereldvluchtelingen-dag was Noord-Nederland met een volle bus vertegenwoordigd bij de Umbrella March op Schiphol. Met die mars vroegen we aandacht voor asielzoekers die hun juridische procedure in detentie moeten afwachten.

AMBASSADEURS

Sinds 2013 is naast Louiza Saitova ook Vamba Sherif ambassadeur van VluchtelingenWerk Noord-Nederland. Op onze website heeft de schrijver en columnist een vaste column waarin hij over zijn leven vertelt. •

Met vriendelijk groet,
Christine Hillemans, directeur

MANAGEMENTTEAM

Onder leiding van de directeur draagt het managementteam zorg voor de uitvoering van het beleid dat het bestuur vaststelt. Ook coördineert het team de dagelijkse gang van zaken.

Per 1 februari 2013 is Christine Hillemans directeur. Zij volgt daarmee Klaas Harink op.

TEVREDEN

In 2013 onderzochten we hoe tevreden samenwerkingspartners en gemeenten zijn over ons werk. Beiden hebben veel waardering voor de kennis, vaardigheden, betrouwbaarheid, betrokkenheid en samenwerking die onze medewerkers bieden. Met de verbeterpunten uit het onderzoek gaan we in 2014 aan de slag.

VluchtelingenWerk Noord-Nederland

VluchtelingenWerk Noord-Nederland is actief in Groningen, Fryslân en Drenthe. We begeleiden en adviseren asielzoekers en vluchtelingen vanaf het moment dat ze in Nederland aankomen tot ze een volwaardig bestaan in onze samenleving hebben opgebouwd.

ASIEL

Ons werk begint in het azc. Daar geven we voorlichting over de asielprocedure, bieden juridische begeleiding en bespreken de mo-

gelijkheden van terugkeer.

Hiernaast leest u over het werk wat we in 2013 op alle azc's in onze regio verrichtten.

INTEGRATIE

Wanneer vluchtelingen een verblijfsvergunning krijgen, kunnen ze gaan bouwen aan een bestaan in Nederland. Ze verhuizen van het azc naar een woning, leren de taal, zoeken werk of volgen scholing en burgeren in. Op pagina 4 en 5 van dit verslag

leest u hoe wij bijdragen aan de integratie van vluchtelingen in onze samenleving.

PROJECTBUREAU

Ons projectbureau zet ideeën en wensen om in uitvoerbare projecten. Dat zijn projecten op het gebied van asiel of integratie, maar ook voorlichting is voor ons een belangrijk thema.

Op pagina 6 leest u over projecten die we in 2013 afrondden of juist startten.

Medewerkers, vrijwilligers en stagiaires werkten met grote toewijding en betrokkenheid op de 10 opvangcentra in onze regio en het asielcomplex in Ter Apel. We gaven voorlichting en boden ondersteuning aan asielzoekers tijdens hun asielprocedure.

De kans dat een asielverzoek uiteindelijk wordt ingewilligd ligt rond de 50%. Dat betekent dat we ook informatie en begeleiding bieden wanneer een asielverzoek wordt afgewezen. Asielzoekers moeten dan de moeilijke afweging maken: is hier nog een toekomst mogelijk, of ga ik terug naar mijn land?

HOGERE INSTROOM

In 2013 kwamen meer asielzoekers naar Nederland dan in 2012. Op sommige momenten gaf dat veel werkdruk. Dat was vooral te merken in Ter Apel, bij het Aanmeldcentrum en de Proces Opvang Locatie. In 2013 ging azc Bellingwolde weer open en blijft voorlopig ook open. Azc Uithuizen is tijdelijk geopend als wachtkamer voor de Proces Opvang Locatie in Ter Apel.

GEZINSLOCATIES

Sinds 2012 telt onze regio twee zogenaamde Gezinslocaties. Een in Emmen en een in Burgum. Hier verblijven uitgeprocedeerde gezinnen met hun kinderen. Hun toekomst bestaat uit terugkeren naar het land van herkomst of doormigreren naar een ander land.

Veel gezinnen hebben grote moeite om deze keuze te maken. VluchtelingenWerk biedt hen juridische ondersteuning en begeleiding. Soms leidt dit tot een herhaalde asielaanvraag, nieuwe aanvraag vanwege medische problematiek, aanvraag uitstel vertrek en soms tot een definitieve keuze voor terugkeer.

Andere bewoners van de gezinslocaties wachten met het nemen van een besluit totdat hun kinderen 18 jaar zijn geworden. Op dat moment is er geen recht meer op opvang in Nederland.

AANDACHT VOOR KINDEREN

Gelukkig is er steeds meer aandacht voor de lastige positie van kinderen van asielzoekers en vluchtelingen. Zij leren de Nederlandse taal vaak sneller dan hun

VRIJWILLIGERSRAAD

De Vrijwilligersraad besteedt aandacht aan het vrijwilligersbeleid binnen de organisatie en volgt de ontwikkelingen op de voet. De raad bericht regelmatig over haar activiteiten en bevindingen in de interne nieuwsbrief van VluchtelingenWerk Noord-Nederland. De VR kwam in 2013 vijf keer bijeen en overlegde vier maal met de directie.

De VR bestaat op 31 december 2013 uit 5 leden.

SCHOLING

Om de deskundigheid van onze medewerkers op peil te brengen en te houden bieden we een uitgebreid scholingsaanbod. Alle nieuwe medewerkers volgen een basistraining. Voor anderen zijn er vervolgotrainingen. De scholing wordt verzorgd door trainers van VluchtelingenWerk Nederland en een aantal eigen trainers van VluchtelingenWerk Noord-Nederland.

In 2013 gaven we 84 trainingen, met in totaal 964 deelnemers.

ouders en vertalen hierdoor soms lastige en zware gesprekken.

Deze situatie is onwenselijk. Kinderen voelen de onzekerheden en spanningen van hun ouders in de asielprocedure goed aan en ouders willen hun kinderen niet belasten met de beslissingen van de IND.

In het project Tell me konden kinderen zich op hun eigen wijze uitspreken en vragen stellen over hun verblijf én over de asielprocedure. Dat natuurlijk allemaal in samenspraak met de ouders. •

Integratie

Integratie is gelijkwaardig lid worden van een samenleving en daar volwaardig aan meedoen. Voor vluchtelingen die vanuit de opvang in een gemeente komen wonen is alles nieuw. Wij bieden daarom maatschappelijke begeleiding in de vorm van coaching en advies. Uiteindelijk streven we naar zelfredzaamheid: door middel van educatie en inburgering leren we vluchtelingen en migranten hun eigen weg te vinden.

MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

Gemeenten zijn verplicht jaarlijks een aantal vluchtelingen met verblijfsvergunning te huisvesten. Deze 'taakstelling huisvesting' wordt berekend op basis van het inwonertal van een gemeente. In 2013 liepen veel gemeenten in ons werkgebied hun achterstand op deze taakstelling in. VluchtelingenWerk Noord-Nederland feliciteert de gemeenten hiermee!

De financiering van de maatschappelijke begeleiding in 2014 staat hevig onder druk. De meeste gemeenten besloten gelukkig toch om de begeleiding zoals die nu is te continueren. Vluchtelingen kunnen zo de eerste stappen in de Nederlandse samenleving blijven zetten met de coachende hulp van onze vrijwilligers.

Via het COA ontvangen gemeenten hiervoor een vergoeding voor maatschappelijke begeleiding.

INBURGERING

Met ingang van 1 januari 2013 zijn inburgeraars zelf verantwoordelijk om een passend inburgeringstraject te vinden en hun inburgeringsexamen te halen. Voorheen was de gemeente verantwoordelijk voor dit aanbod.

Deze nieuwe gang van zaken leidde tot veel vragen van vluchtelingen. Vragen over rechten en plichten, maar ook over mogelijkheden voor inburgering in de regio. Dit leidde tot een behoorlijke taakverzwaring bij de werkgroepen. Een verzwaring waarvoor in bijna geen enkel geval een financiële compensatie kwam. In sommige gevallen kregen we zelfs te maken met forse bezuinigingen.

Sinds 1 januari 2013 biedt VluchtelingenWerk Noord-Nederland zelf inburgeringslessen aan. In 2013 startten we zeven leslocaties verdeeld over de drie provincies. Na een rustige start stromen de aanmeldingen sinds de zomer binnen.

TAAL IN BEWEGING

Voor het project Taal in beweging koppelt VluchtelingenWerk vluchtelingen aan getrainde taalcoaches. Deze taalkoppels trekken ten minste een half jaar gedurende een half uur per week samen op. Zo verhogen de deelnemende vluchtelingen hun taalbeheersing en breiden ze bovendien hun sociale netwerk uit.

Het project richt zich op verschillende niveaus van participatie. Zo is er specifieke aandacht voor netwerkopbouw gericht op arbeidsperspectief. Er is ook aandacht voor andere knelpunten dan taalbeheersing. Waar nodig verwijzen coaches vluchtelingen door naar maatschappelijke begeleiding.

Met Europese subsidie willen de 11 regionale stichtingen van VluchtelingenWerk samen 2.505 taalkoppels realiseren. Hiervan neemt VWN 150 taalkoppels voor haar rekening. Het project loopt nog tot 30 juni 2014.

trede 4, 5 of 6 ontvangen we een plaatsingsbonus waarmee we de gemaakte kosten (deels) kunnen dekken. In een aantal gevallen kunnen we een 'rugzakje' inzetten. In die gevallen hebben we gemiddeld 1.000 euro voor bijvoorbeeld scholing van een cliënt.

Op dit moment zijn we met diverse gemeenten in gesprek om op basis van no cure no pay trajecten af te nemen. Hiermee proberen we het aantal begeleidingstrajecten te vergroten zodat meer vluchtelingen kunnen profiteren. •

VOORLEESEXPRESS

In een aantal gemeenten starten we in 2013 met de VoorleesExpress. Dit project sluit aan bij de landelijke VoorleesExpress en richt zich op gezinnen met kinderen tussen 2 en 8 jaar met een taalachterstand. Een half jaar lang komt er wekelijks een vrijwilliger bij een gezin thuis om aan de kinderen voor te lezen. Hierbij staat centraal dat een ouder (of een ander gezinslid) bij het voorleesritueel betrokken is en uiteindelijk zelf voor gaat lezen. Deelnemende gezinnen maken ook kennis met de bibliotheek.

De VoorleesExpress wordt gefinancierd door het Oranjefonds, Stichting Kinderpostzegels, Fundatie van den Santheuvel Sobbe, JM Fonds, Weeshuis des Doopsgezinden en een aantal gemeenten.

TAAL OP MAAT

In een aantal gemeenten biedt VluchtelingenWerk Noord-Nederland taal op maat aan. Bij dit project stellen we in overleg met de deelnemer en de gemeente een traject op maat samen. Deze taalactiviteiten zorgen er in zijn alge-

meenheid voor dat vluchtelingen weer naar buiten durven. Ze maken een herstart met het spreken van de Nederlandse taal en komen zo een stapje hoger op de participatieladder. Taal op maat is er voor vluchtelingen voor, tijdens of na hun inburgering.

FINANCIERING VAN ARBEIDSPARTICIPATIE

Te weinig vluchtelingen in Nederland hebben een baan. Tegelijkertijd is het hebben van een baan een van de belangrijkste stimulansen om te integreren. In 2013 ontving VluchtelingenWerk Noord-Nederland extra middelen vanuit het landelijk bureau om activiteiten op het gebied van arbeidsparticipatie te verankeren in gemeenten.

Een andere bron van financiering is het project Startbaan. Per plaatsing van een deelnemer in

BESTUUR

Het bestuur van Stichting VluchtelingenWerk Noord-Nederland bestaat op 31 dec. 2013 uit Bert Wassing (voorzitter), Harry ter Veen (penningmeester), Daan Beltman (secretaris), Luuk Feenstra (lid), Marja Janssens (lid), Reza Hajjagha (lid) en Liane Voerman (lid). Helaas overleed in het voorjaar ons zeer gewaardeerde bestuurslid Ad van der Ham.

De bestuursleden ontvangen geen bonus of premie, zij krijgen alleen de gemaakte onkosten vergoed.

KLACHTENCOMMISSIE

De Klachtencommissie bestaat in 2013 uit Hans van Raamsdonk (voorzitter), Ate Alkema en Gerdien Auf dem Brinke.

De commissie nam in 2013 één klacht in behandeling.

Onze vertrouwenspersonen zijn Marianne Dijkhuizen en Ankie Ellen. Ook zij kregen één melding.

Activa		Passiva	
Materiële vaste activa	20.175	Reserves en fondsen	1.293.147
Financiële vaste activa	13.750	Kortlopende schulden	1.713.941
Vorderingen	521.137	Voorzieningen	84.261
Liquide middelen	2.536.287		
Totaal	3.091.349		3.091.349

Exploitatieoverzicht 2013

Baten		Lasten	
VluchtelingenWerk Nederland	1.758.452	Personeelskosten	2.305.906
Overige subsidies en baten	2.145.595	Huisvestingskosten	229.194
Rentebaten	34.448	Kantoorkosten	172.853
Overige baten	43.692	Automatiseringskosten	68.020
		Vrijwilligerskosten	391.316
		Afschrijvingskosten	5.238
		Activiteitenkosten	276.120
		Overige kosten	55.112
Totaal beschikbaar voor doelstelling	3.982.187	Totaal besteed aan doelstelling	3.503.759
		Saldo t.b.v. beheer en organisatie	478.428
		Kosten beheer en organisatie	-406.333
		Voorgaand boekjaar	29.166
		Resultaat boekjaar	101.261

Projectbureau

Nieuwe ideeën voor projecten komen van coördinatoren, vrijwilligers en vluchtelingen. Het projectbureau van VluchtelingenWerk Noord-Nederland werkt ze uit tot concrete plannen en draagt zorg voor de financiering.

In 2013 ontwikkelden we nieuwe projecten voor ondersteuning van de integratie van vluchtelingen in Noord-Nederland en actieve voorlichting over vluchtelingenproblematieken op scholen van het Voorgezet Onderwijs. We startten

ook nieuwe projecten op de azc's. Voor onze projecten werken we vaak samen met andere organisaties. Steeds vaker spelen vluchtelingen zelf een belangrijke rol. Bijvoorbeeld als rolmodel of als werver van andere vluchtelingen.

AFGEROND

In 2013 rondde we het project Mankracht af. De deelnemers werden uit hun isolement gehaald en zien weer perspectief. Ook het project Sportstimulering eindigde in 2013. Vele asielzoekers konden

zich actief uitleven en een aantal zijn nu lid van een sportvereniging. Het bijzondere project Nooit te oud om te integreren vond ook haar afronding in 2013.

NIEUW GESTART

Twee nieuwe projecten richten zich op arbeidsparticipatie: Binnen 'Je bent wie je kent' leren vluchtelingen een netwerk op te bouwen in Nederland. 'Onderweg naar Werk' is een programma voor vluchtelingen waarbij ze stappen zetten richting werk. •

Nooit te oud om te integreren

Nederland vergrijst steeds kleurrijker. Signalen vanuit de samenleving dat oudere vluchtelingen relatief vaak vereenzamen, waren voor VVNN reden een methodiek

op te zetten om deze groep te bereiken en uit zijn isolement te halen. Zo ontstond 'Nooit te oud om te integreren'.

Het stappenplan beschrijft hoe welzijnsorganisaties en ouderenwerkers organisaties en oudere allochtone Nederlanders kunnen betrekken bij bestaande ouderenvoorzieningen.

Basis hiervoor vormden ervaringen, gesprekken en vele tientallen bijeenkomsten in Fryslân, Drenthe en Groningen.

Tijdens de werkconferentie 'Nooit te oud om te integreren' presenteerden we de handreiking vol praktische tips en handvatten.

Het Fonds Sluyterman van Loo, de Provincie Groningen, het Oranje Fonds het JM Fonds en het VSB fonds maakten het project mede mogelijk. •

Tell me (more)

Kinderen in azc's hebben weinig informatie over hun asielprocedure. Dat veroorzaakt een groot gevoel van machteloosheid en onzekerheid.

Unicef, Defence for Children en VluchtelingenWerk bundelen hun krachten om de weerbaarheid van kinderen te vergroten en hun machteloosheid te verkleinen. Dit doen we sinds 2012 binnen het project 'Tell me' en vanaf 2014 onder de naam 'Tell me more'.

SAMENWERKING

Unicef ontwikkelde een website voor asielzoekerskinderen en Defence for Children traint medewerkers van VVN en het COA op het

gebied van kinderrechten. VluchtelingenWerk geeft voorlichting aan kinderen in de azc's.

VOORLICHTING

In 2013 gaven we op 8 centra in onze regio voorlichting over de asielprocedure, kinderrechten en betrokken organisaties. De animo voor de bijeenkomsten varieert van 5 tot 20 kinderen. We gebruiken aansprekende werkvormen en tonen filmpjes die aansluiten bij de leeftijd van de kinderen.

Tot juni 2015 geven we nog voorlichting aan kinderen op azc's binnen het vervolgproject 'Tell me more'. •

FONDSEN

VluchtelingenWerk kan haar werk alleen uitvoeren dankzij de financiële steun van vele partners. In 2013 bleek het een hele tour om voor alle projecten voldoende geld bij elkaar te krijgen.

Gelukkig steunen het Oranje Fonds, het VSB Fonds en vele andere fondsen onze projecten regelmatig met een substantiële bijdrage.

Wij willen in dit jaarverslag graag alle overheidsinstellingen, bedrijven, scholen, fondsen, kerken en individuen bedanken die VVNN een warm hart toedragen en onze activiteiten mede mogelijk maken.

Blik op de Toekomst 2.0

In het project 'Blik op de Toekomst 2.0' werken 8 regionale stichtingen van VluchtelingenWerk samen met de organisatie Maatwerk bij Terugkeer aan de begeleiding van (ex-) asielzoekers en ongedocumenteerden als zij terugkeren. Dat doen we zowel in Nederland als in landen van herkomst.

STEUNPUNT GRONINGEN

1 juli 2013 opende Blik op de Toekomst een steunpunt in de gemeente Groningen. Daarbij is extra aandacht voor begeleiding van mensen met psychosociale problemen.

Meet2Know

Onbekend maakt onbemind. Met dat spreekwoord in ons achterhoofd startten we het project Meet2Know. Jongeren van middelbare scholen en jongeren uit azc's ondernemen daarbij zelf activiteiten. De pilot van het project vond voorjaar 2013 plaats in Stadskanaal.

Drie groepen van autochtone en allochtone jongeren gingen samen op pad. Een groep bezocht bijvoorbeeld het Strijpmuseum in Groningen en organiseerde een multiculturele picknick, een andere voer door de Groninger

Voor deze begeleiding stelden we voor 7 uur per week een (betaalde) counselor aan. We brachten het project onder de aandacht bij (welzijns-) organisaties in Groningen die zich bezighouden met deze doelgroep.

TRAINING

Maatwerk bij Terugkeer gaf voorlichting aan onze medewerkers. Een aantal medewerkers volgde daarnaast de training 'Mindspring' voor intermediairs.

RESULTAAT

In 2013 voerden we diverse terugkeergesprekken met mensen die in de illegaliteit leven. Soms leidde dat tot een herhaalde asiel-aanvraag. Een aantal mensen is inmiddels teruggekeerd naar het land van herkomst. Eén persoon besloot illegaal in Nederland te blijven. •

grachten. Bij elke activiteit kregen ze een opdracht mee. Leerlingen die meededen aan de rondvaart dachten samen na wat water betekent voor de Nederlandse cultuur, maar ook voor een andere cultuur waar misschien waterschaarste heerst. Zo vergroten we met het project het begrip voor asielzoekers, maar ook voor andere culturen en gebruiken in het algemeen.

Meet2Know loopt nog tot eind 2014. In totaal is er ruimte voor 120 groepen van scholen voor MBO en VMBO in de drie provincies. •

VluchtelingenWerk Noord-Nederland

Binnen VWNN werken ruim 1.000 vrijwilligers, stagiairs en medewerkers ten behoeve van asielzoekers, vluchtelingen en migranten in Fryslân, Groningen en Drenthe.

Asiel: wij dragen bij aan rechtvaardige en zorgvuldige procedures. VWNN is actief in elke Centrale Opvang in Noord-Nederland.

Integratie: VWNN streeft naar maatschappelijke, economische en sociale integratie van elke vluchteling en migrant.

Projectbureau: vertaalt wensen van cliënten, samenleving en overheid in concrete projecten.

Adresgegevens

Postbus 70212
9704 AE Groningen
Bezoekadres:
Friesestraatweg 191-3
9743 AC Groningen
050 - 57 57 290
info@vwnn.nl / www.vluchtelingenwerk.nl/noordnederland

Wilt u ons helpen? Word donateur, of maak uw gift over op rekening: NL48RABO0329476084
t.n.v. Stichting VluchtelingenWerk Noord-Nederland te Groningen.

Eindredactie en vormgeving:
Terp 10 Communicatie.

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

